

فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری

صفحه‌ی اصلی وب سایت مجله:

www.jqe.scu.ac.ir

شاپا الکترونیکی: ۲۷۱۷-۴۲۷۱

شاپا چاپی: ۲۰۰۸-۵۸۵۰

کیفیت نهادی و فرار مالیاتی در ایران

مهديه رضاقلی زاده*^{ID}، امیرحسین عالمی**

* دانشیار گروه اقتصاد، دانشکده علوم اقتصادی و اداری، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران (نویسنده مسئول)

ایمیل: m.gholizadeh@umz.ac.ir

[0000-0003-1172-4824](https://orcid.org/0000-0003-1172-4824) ^{ID}

آدرس پستی: بابلسر، دانشگاه مازندران، دانشکده علوم اقتصادی و اداری، گروه اقتصاد

** فارغ التحصیل کارشناسی ارشد اقتصاد، دانشکده علوم اقتصادی و اداری، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

ایمیل: amirhosseinalami@yahoo.com

واژگان کلیدی	طبقه‌بندی JEL	اطلاعات مقاله
فرار مالیاتی، اقتصاد زیرزمینی، شاخص چندگانه- علل چندگانه (MIMIC)، آزمون کرانه‌ای خودرگرسیون برداری با وقفه‌های گسترده (ARDL Bounding test)	E26, H26, O17	تاریخ دریافت: ۲۱ مهر ۱۳۹۹ تاریخ بازنگری: ۲۲ دی ۱۳۹۹ تاریخ پذیرش: ۲۶ دی ۱۳۹۹

قدردانی: نویسندگان از نظرات و پیشنهادات ارزشمند داوران که کیفیت این مقاله را بهبود بخشیده‌اند تشکر و قدردانی می‌کنند.

تضاد منافع: نویسندگان مقاله اعلام می‌کنند که در انتشار مقاله ارائه شده تضاد منافی وجود ندارد.

منابع مالی: نویسندگان هیچگونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ارجاع به مقاله:

رضاقلی زاده، مهدیه. و عالمی، امیرحسین. (۱۴۰۲). کیفیت نهادی و فرار مالیاتی در ایران. فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری (بررسی‌های مقداری سابق)، ۲۰(۴)، ۳۸-۸۶.

doi: [10.22055/JQE.2021.35404.2283](https://doi.org/10.22055/JQE.2021.35404.2283)

© 2024 University of Mazandaran, Babolsar, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

چکیده گسترده

معرفی

فرار مالیاتی جزء اصلی فعالیت‌های زیر زمینی یا بخش نامنظم اقتصاد بوده و اقتصاددانان بیش از پیش به دنبال تجزیه و تحلیل این پدیده هستند. با توجه به این که ساختار مالیات وابستگی بالایی به ساختار حکمرانی داشته و بهبود در ساختار حکمرانی و کنترل فساد منجر به جلب اعتماد عمومی به دولت شده و می‌تواند اقتصاد زیرزمینی و فرار مالیاتی را کاهش دهد، بررسی ارتباط بین کیفیت نهادها و حکمرانی خوب با فرار مالیاتی نیز اهمیت می‌یابد. تحقیق حاضر تلاش می‌کند تا با بررسی این رابطه طی دوره زمانی ۹۶-۱۳۵۷، پاسخی به این سوال دهد که آیا بهبود کیفیت نهادها در ایران می‌تواند منجر به کاهش فرار مالیاتی شده و اقتصاد زیرزمینی در کشور را کاهش دهد یا خیر؟ به منظور تحقق این هدف، پس از مشخص کردن عوامل به وجود آورنده فرار مالیاتی، در مرحله اول با استفاده از روش علل چندگانه - شاخص چندگانه (MIMIC) به برآورد سری زمانی اندازه نسبی و مطلق فرار مالیاتی در ایران و بررسی علل و آثار آن با استفاده از بسته نرم افزاری آموس^۱ و با روش حداکثر درست نمایی پرداخته شده است. سپس در مرحله دوم پس از محاسبه سری زمانی متغیر پنهان فرار مالیاتی، به منظور بررسی و تجزیه و تحلیل تجربی تاثیر بلندمدت و کوتاه مدت کیفیت نهادی و سایر متغیرهای وابسته (تورم و تولید ناخالص داخلی) بر فرار

¹ Amos

مالیاتی در اقتصاد ایران در قالب الگوهای سری زمانی، از روش آزمون کرانه‌ای خودرگرسیون برداری با وقفه‌های گسترده استفاده گردید.

متدولوژی

همان گونه که بیان گردید، در مرحله اول با استفاده از روش علل چندگانه - شاخص چندگانه (MIMIC)، سری زمانی اندازه نسبی و مطلق فرار مالیاتی در ایران و بررسی علل و آثار آن با استفاده از بسته نرم افزاری آموس و با روش حداکثر درست نمایی محاسبه می‌شود.

پس از محاسبه سری زمانی متغیر پنهان فرار مالیاتی، در ادامه مدل مربوط به بررسی رابطه بین کیفیت نهادی و فرار مالیاتی در ایران طی دوره زمانی مورد مطالعه به صورت زیر تصریح می‌گردد:

$$LTE = f(LPR, LGDP, INF)$$

(۱)

LTE: لگاریتم فرار مالیاتی (سری زمانی به دست آمده در مرحله اول)

LPR: لگاریتم کیفیت نهادی

LGDP: لگاریتم تولید ناخالص داخلی.

INF: نرخ تورم.

داده‌ها و آمار مورد نیاز جهت مدل سازی در این تحقیق از منابع آماري بانک مرکزي، مرکز آمار ایران، ترازنامه انرژی و سازمان ریسک بین المللی گردآوری شده است.

یافته‌ها

پس از مقایسه ملاک های برازش و نتایج تخمینی الگوهای برآورد شده، مدلی به عنوان مدل نهایی و مبنای محاسبات فرار مالیاتی انتخاب شد که در آن متغیرهای رشد مصرف انرژی، رشد تقاضای پول و رشد تولید ناخالص داخلی به عنوان آثار و متغیرهای تورم، نرخ بیکاری، نسبت صادرات به تولید ناخالص داخلی، نرخ ارز رسمی، درآمد سرانه، نسبت تملک دارایی سرمایه (هزینه عمرانی) به تولید ناخالص داخلی و نسبت مالیات بر واردات بر کل واردات

به عنوان علل تشکیل دهنده فرار مالیاتی در نظر گرفته شده اند. این الگو از نظر معنادار بودن ضرایب عوامل و آثار فرار مالیاتی در مقایسه با سایر الگوهای برآورد شده وضعیت بهتری دارد. در این الگو متغیرهای تورم، بار مالیاتی، درآمد سرانه و نرخ ارز رسمی اثر مثبت و معنادار بر فرار مالیاتی داشته و متغیرهای شاخص باز بودن اقتصادی، اندازه دولت و نرخ بیکاری دارای اثر منفی بر فرار مالیاتی می باشد. لازم به ذکر است در الگوی انتخاب شده، بیشترین اثر فرار مالیاتی بر رشد تقاضای پول می باشد. همچنین در بین متغیرهای علل بیشترین تاثیر مربوط به درآمد سرانه می باشد. نتایج برآورد مدل مرحله دوم نیز نشان می دهد که تاثیر کیفیت نهادی هم در کوتاه مدت و هم در بلندمدت منفی و معنی دار می باشد.

نتیجه

نتایج محاسبه ی اندازه ی نسبی فرار مالیاتی بیانگر این است که اگرچه روند فرار مالیاتی دارای نوساناتی در بازه زمانی مورد نظر می باشد، اما به طور کلی در دوره ۳۸ ساله روندی افزایشی داشته است، به طوری که از ۶/۱۲ درصد GDP رسمی در سال ۱۳۵۷ به بیشترین مقدار خود در سال ۱۳۷۸ (۲۴/۴۶ درصد از GDP) افزایش یافته و در نهایت در سال ۱۳۹۴ به ۱۱/۳۳ درصد رسیده است. همچنین نتایج محاسبه ی اندازه ی مطلق فرار مالیاتی نشان می دهد که مقدار آن از ۶۳۶۶۶ میلیارد ریال در سال ۱۳۵۷ به بیشترین مقدار خود در سال ۱۳۷۸ (۲۹۰۲۵۰ میلیارد ریال) رسیده و در سال ۱۳۹۶ برابر با ۸۹۰۹۵ میلیارد ریال شده است.

بر اساس نتایج به دست آمده، علامت ضریب متغیر کیفیت نهادی هم در کوتاه مدت و هم در بلندمدت منفی و معنی دار بوده و بیان می دارد که بهبود کیفیت نهادها در ایران طی دوره مورد مطالعه، عاملی در جهت ممانعت از رشد بیشتر اقتصاد زیرزمینی و فرار مالیاتی می باشد، به گونه ای که یک درصد بهبود در کیفیت نهادها در بلندمدت منجر به کاهش ۰/۶۲ درصدی در فرار مالیاتی شده است.

همچنین تایج بیانگر این است که افزایش تورم در بلند مدت منجر به افزایش فرار مالیاتی در کشور شده و در مقابل، افزایش تولید ناخالص داخلی عاملی در جهت ممانعت از رشد بیشتر اقتصاد زیرزمینی و فرار مالیاتی می باشد.

Reference

- Abdollahmilani, M., & Akbarpourroshan, N. (2012). Tax Evasion from the Underground Economy in Iran. *Journal of Tax Research*, 20(13), 141-168. Retrieved from <http://taxjournal.ir/article-1-71-en.html> (In Persian)
- Abounoori, E., Nikpour, A. (2014). The Effect of Tax Burden Indicators on the Size of the Hidden Economy in Iran. *Quarterly Journal of Economic Growth and Development Research*, Volume 5, Issue 17 – Serial Number 17, 90-75. Retrieved from https://egdr.journals.pnu.ac.ir/article_1252.html?lang=en (In Persian)
- Acemoglu, D., & verdier, T. (2000). The choice between market failure and corruption. *American economic review*, 90(1), 194-211. Retrieved from <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.90.1.194>
- Ahangari, A. A. M., & Saadatmehr, M. (2008). The Relationship between Risk and Private Investment in Iran. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 8(30). (In Persian)
- Ajaz, T., & Ahmad, E. (2010). The effect of corruption and governance on tax revenues. *The Pakistan development review*, 49(4), 405-417. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/41428665>
- Alizadeh, H., & Ghaffari, F. (2014). Estimating the size of the underground economy in Iran and examining the factors affecting it. *Journal of Financial Economics*, 7 (25), 31-69. <https://www.sid.ir/paper/229299/fa> (In Persian)
- Arabmazar Yazdi, A. (2001). Black economy in Iran: its size, causes and effects in the last three decades. *Journal of Planning and Budgeting*, 6(2-3), 3-60. Available at: http://jpbud.ir/browse.php?a_code=A-10-4-418&slc_lang=fa&sid=1 (In Persian)
- Ashrafzadeh, h., & Mehregan, N. (2000). Estimating the volume of underground economic activities in Iran using the demand method. *National conference on the phenomenon of goods smuggling*, 3. <https://www.sid.ir/paper/473045/fa>

- Braun, M., & Ditella, R. (2004). Inflation, Inflation Variability, and Corruption. *Economic and Politics*, vol 16, No 1. <https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=16570>
- Beck, T, Lin, C & Ma, Y. (2010). VOX, CEPR's Policy Portal.
- Berger, M., Fellner-Rohing, G., & Sausruber, R. Traxler, c. (2016). Higher Taxes more evasion? Evidence from border differentials in TV license Fees. *journal of public economics*, 135 (C), 74-86. https://econpapers.repec.org/article/eeepubeco/v_3a135_3ay_3a2016_3ai_3ac_3ap_3a74-86.htm
- Bird, A. & Stephan, A. (2017). Governance and taxes: evidence from regression discontinuity. *The Accounting Review*, 92(1), 29-50. <https://www.jstor.org/stable/26550629>
- Bird, M., Martinez, J., & torgler, B. (2008). Tax effort in development countries and high income countries: the impact of corruption, voice and accountability. *Economic analysis and policy*, 38(1), 55-71. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0313592608500063>
- Bloomquist, K. (2003), Income Inequality and Tax evasion: A Synthesis. *Volume 3 of OECD papers*. https://books.google.com/books/about/Income_Inequality_and_Tax_Evasion.html?id=vHBXnQAACAAJ
- Boussaidi, A., & Hamed, M. S. (2015). The impact of governance mechanisms on tax aggressiveness: empirical evidence from Tunisian context. *Journal of Asian Business Strategy*, 5(1), 1-12. <https://archive.aessweb.com/index.php/5006/article/view/4143>
- Braun, M., & Di tella, R. (2004). Inflation, Inflation variability, and corruption. *Economic and politics*, 16, 77-100. https://econpapers.repec.org/article/blaecopol/v_3a16_3ay_3a2004_3ai_3a1_3ap_3a77-100.htm
- Cebula, R., & Feige, E. (2010). America underground economy: measuring the size, growth and Determinants of income Tax evasion in the US. *Law and social change*, 57(3), 265-285. <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/29672/>

- Crane, S. E., & Nourzad, F. (1986). Inflation and Tax Evasion: An Empirical Analysis. *The Review of Economics and Statistics*, 68(2), 217-223.
<https://www.jstor.org/stable/1925500>
- Dadgar, Y., Nazari, R., & SiamiEraghi, E. (2013). Optimum government and tax in public sector economics and in Iran. *Quarterly Journal of Applied Economics Studies Iran (AESI)*, 2(5) - Serial Number 5, 1-27.
https://aes.basu.ac.ir/article_389.html?lang=en (In Persian)
- Dellanno, R. (2007). The Shadow Economy in Portugal: an Analysis with the Mimic Approach. *Journal of Applied Economics*, 10, 253-277.
https://econpapers.repec.org/article/cemjaecon/v_3a10_3ay_3a2007_3an_3a2_3ap_3a253-277.htm
- Embaye, A., Tessema, M., & Yu W. C. (2010). Tax Evasion and Currency Ratio: Panel Evidence from Developing Countries. *Journal of Global Economics, Management and Business Research*, 7(3), 195-203.
<https://www.ikprress.org/index.php/JGEMBR/article/view/3072>
- Erdinc, Z. (2012). Currency Demand modeling in Estimating the underground Economy in Turkey: an Error correction Framework. *International reaserch journal of financial and Economics*, 96, 15-27.
<https://avesis.anadolu.edu.tr/yayin/c6d38206-e343-4595-98c0-7c8790307b97/currency-demand-modeling-in-estimating-the-underground-economy-in-turkey-an-error-correction-framework>
- Faaljou, H., & Sadeghpour, A. (2015). The Study of the Effect of the Index of Country Risk on Tehran Stock Exchange returns. *Financial Management Strategy*, 3(3), 49-78. doi: 10.22051/jfm.2015.2263 (In Persian)
- Falahati, A., Nazifi, M. & Abbaspour, S. (2012). Modeling the shadow economy and estimating tax evasion in Iran using neural networks. *Economic Development Research Quarterly*, 2(6), 33-58. (In Persian)
- Farzanegan, M.R. (2009). Illegal Trade in the Iranian Economy: Evidence from a Structural Model. *European Journal of Political Economy*, 25(4), 489-507.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S017626800900159> (In Persian)
- Ghani, Z. (2011). A cross country analysis of tax performance with special focus on Pakistans tax effort. *Journal of economic issues*, 11(1), 1-25.

- Googerdchian, A., Fathi, S., Amiri, H., Saeidi Varnamkhasti, N. (2015). Comparing Analysis the Effect of Political Risk on Stock Market Developing in Selected Countries. *Journal of Investment Knowledge*, 4, 135-156. https://jik.srbiau.ac.ir/article_7751.html?lang=en (In Persian)
- Gupta, A. (2007). Determinants of tax revenue effort in developing countries. IMF working paper, no. 07/184 Washington, dc: *International monetary fund*, Working Paper No. 2007/184, ISBN/ISSN: 9781451867480/1018-5941, 39. <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2016/12/31/Determinants-of-Tax-Revenue-Efforts-in-Developing-Countries-21040>
- Hadian, E., & Tahvili, A. (2013). Tax evasion and its determinants in the Iranian economy (1971-2007). *The Journal of Planning and Budgeting*, 18(2), 39-58. <http://jpbud.ir/article-1-982-en.html> (In Persian)
- Heshmati Molaei, H. (2004). The role of financial institutions in the development of the underground economy and money laundering in the development of the underground economy and money laundering. *Proceedings of the 13th Annual Monetary and Foreign Exchange Policy Conference*. (In Persian)
- Imam, P. A., & Jacobs, D. (2007). Effect of corruption on tax revenues in the middle east, *review of middle east economics and finance rev*, middle east Econ. Fin., 10(1), 1-24. https://econpapers.repec.org/article/bpjrmeecf/v_3a10_3ay_3a2014_3ai_3a1_3ap_3a24_3an_3a5.htm
- Izadkhasti, H. (2016). Analyzing the Effects of Corruption and Quality of Governance on Tax System Performance: A Dynamic Panel Data Approach. *Economic Development Policy*, 4(1), 93-118. doi: 10.22051/edp.2017.13453.1069. https://ieda.alzahra.ac.ir/article_2778.html?lang=en (In Persian)
- Johnson, H., Kaufmann, D., & Lobaton, p. (1998). Regulatory discretion and the unofficial economy, *American economic Review*, 88(2), 387-392. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1116727
- Joreskog, K & Goldberger, A, S (1975). Estimation of a model with multiple indicators and multiple cause of a single latent variable. *journal of the*

- American statistical association*, 70(351), 631-639.
<https://www.jstor.org/stable/2285946>
- Karimi Potanlar, S., Gilak Hakimabadi, M., & Saber Nochamani, F. (2015). Investigation of Government Effectiveness Impact on Reducing Tax Evasion: The Case Study of Selected Countries. *Journal of tax research, Scholarly quarterly of Iranian National Tax Administration (INTA)*, 23(27), 63-90.
http://taxjournal.ir/browse.php?a_id=709&sid=1&slc_lang=en (In Persian)
- kazemi, M. (2015). The Political Risk and Its Effect on attract Foreign Direct Investment. *The Iranian Research letter of International Politics*, 3(1), 72-92. doi: 10.22067/jipr.v3i15.31554.
https://irlip.um.ac.ir/article_27704.html (In Persian)
- Khalilzadeh, M., Sedighezadeh, D., Vassie, D., Pashapour, M., & Shakeri, H. (2018). Investigating the Causal Relationships Between Critical Factors in Tax Fraud in Iran Using Group Anp and Fuzzy Dematel. *Journal of Development Evolution Management*, 9, special issue, 141-157. https://jdem.qazvin.iau.ir/m/article_671089.html?lang=en (In Persian)
- Marjit, S., Ghosh, S., & Biswas, A. (2007). Informality, corruption and trade reform. *European Journal of Political Economy*, 23(3), 777-789.
https://econpapers.repec.org/article/eeepoleco/v_3a23_3ay_3a2007_3ai_3a3_3ap_3a777-789.htm
- Medina, L., & Schnieder, F. (2018). Shadow economies around the world. *International Monetary Fund*, Working Paper No. 2018/017.
<https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2018/01/25/Shadow-Economies-Around-the-World-What-Did-We-Learn-Over-the-Last-20-Years-45583>
- Motallebi, M., Alizadeh, M., & Faraji Dizaji, S. (2020). Estimating Shadow Economy and Tax Evasion using Governmental Financial Discipline Variables. *Quarterly Journal of Quantitative Economics*, 16(4) - Serial Number 63. https://jqe.scu.ac.ir/article_14499.html?lang=en (In Persian)

- Mutascu, M. (2014). influence of climate conditions on Tax Revenues. *Contemporary Economics*, 8(3), 315-328. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2504438
- Nadiri, M., & Mohammadi, T. (2011). Estimating an institutional structure in economic growth using GMM dynamic panel data method. *Quarterly Journal of Economic Modelling*, 5(15) - Serial Number 15 : 1-24. https://eco.firuzkuh.iau.ir/article_555516.html?lang=en (In Persian)
- Narayan, P. K. (2005). The saving and investment nexus for China: evidence from cointegration tests. *Applied economics*, 37(17). <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00036840500278103>
- Omidipour, R & Pajouyan, J. (2018). Tax evasion based on the income tax of legal entities in Iran. *Financial Economics*, 11(39) - Serial Number 39, P: 27-56. . (In Persian)
- Pajouyan, J., Omidipour, R., Mohammadi, T., & Memarnejad, A. (2015). Estimating the volume of underground economy and tax evasion, experimental analysis in Iran. *Journal of Taxation in Iran*, 28, 69-94.(In Persian)
- Pappa, E., Sajedi, R. & Vella, E. (2015), “Fiscal Consolidation with Tax Evasion and corruption”, *journal of international economics*, 96(1), 56-75. https://econpapers.repec.org/article/eeeinecon/v_3a96_3ay_3a2015_3ai_3as1_3ap_3as56-s75.htm
- Pesaran, H., Shin, Y & Smith, R. J (2001). Bounds testing approaches to the analysis of level relationships. *Journal of applied econometrics*, 16(3), 289-326. <https://www.jstor.org/stable/2678547>
- Pirae, K., Rajae, H. (2016). Estimate Size of Underground Economy in Iran and Investigation Causes and Effects. *The Macro and Strategic Policies*, 3(9), 21-42. https://www.jmsp.ir/article_10304.html (In Persian)
- Rezagholizadeh, M., Elmi, Z, & Mohammadi Majd, S. (2023). The Effect of Financial Stress on the Stock Return of Accepted Industries in Tehran Stock Exchange. *Quarterly Journal of Quantitative Economics (JQE)*, 20(1), 32-73. https://jqe.scu.ac.ir/article_16698.html?lang=en (In Persian)

- Sadeghi, S. K. (2012). The effects of control of corruption and government effectiveness indices on tax revenue: The case of upper middle income countries. *Journal of Tax Research, Scholarly quarterly of Iranian National Tax Administration (INTA)*, 20(14), 229-248. https://taxjournal.ir/browse.php?a_id=62&slc_lang=en&sid=1&printase=1&hbnr=1&hmb=1 (In Persian)
- Salimifar, M., Keivanfar, M. (2011). Informal Economy in Iran and The Effect of Inflation on It. *Monetary & Financial Economics*, 17(33), -. doi: 10.22067/pm.v17i33.27301. https://danesh24.um.ac.ir/article/view/article_26711.html?lang=en (In Persian)
- Samadi, A., & Tabande, R. (2013). Tax Evasion in Iran: its Causes, Effects and Estimation. *Journal of Tax Research, Scholarly quarterly of Iranian National Tax Administration*, 21(19), 77-106. <http://taxjournal.ir/article-1-196-en.html> (In Persian)
- Sameti, M., Sameti, M., & Dalali Milan, A. (2010). Estimating the Underground Economy in Iran (1965-2005): A MIMIC Approach. *International Economics Studies*, 35(2), 89-114. https://ies.ui.ac.ir/article_15520.html (In Persian)
- Schaltegger, A., Torgler, B. (2007). Government Accountability and Fiscal Discipline: A Panel Analysis with Swiss Data. *Journal of Public Economics*, 91, 117-140. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S004727270600855>
- Schneider, F. G., & Savasan, F. (2007). Dymimic Estimates of the Size of Shadow Economies of Turkey and of Her Neighbouring Countries. *International Research Journal of Finance and Economics*. https://www.researchgate.net/publication/228346926_Dymimic_Estimates_of_the_Size_of_Shadow_Economies_of_Turkey_and_of_Her_Neighbouring_Countries
- Schneider, F., & Williams, C.C. (2013). The shadow economy. the institute of Economics Affairs. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2286334
- Schneider, F., Buehn, A., & karmann, A. (2009). Size and development of the shadow economy and of do it yourself activities: the case of Germany; working paper no. 14. <https://www.jstor.org/stable/40495346>

- Schneider, F., & Buehn, A. (2017). Shadow economy: estimation methods, problems, Results and open questions. *Journal Open Economics*, 1(1). <https://doi.org/10.1515/openec-2017-0001>.
<https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/openec-2017-0001/html?lang=en>
- Schneider, F., Raczkowski, k., & Mroz, B. (2015). Shadow economy and tax evasion in the EU. *journal of money laundering control*, 18(1), 34-51, <https://doi.org/10.1108/JMLC-09-2014-0027>.
<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JMLC-09-2014-0027/full/html>
- Schneider, F. (2010). THE influence of public institutions on the shadow Economics:an Empirical investigations for OECD Countries. *Review of law and economoics*, 6(3), 441-468.
<https://ideas.repec.org/a/bpj/rlecon/v6y2010i3n7.html>
- Schneider, F & Enste, D (2000). Shadow economics around the world Size, Causes, and Consequences. *Journal of Economic Literature*, 38(1), 77-114. <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/jel.38.1.77>
- Sharif Azadeh, MR. & Hosseinzadeh Bahraini, M. (2003). The Impact of Private Investment in Iran on Economic Security Indicators (2000-2009). *Name mofid*. 38,192-159.(In Persian)
- Sookram, S., & Watson, P. (2005). Tax evasion, growth and hidden economy in Trinidad nd Tobago. *institute of social and economic studies*, working paper 418, 1-18.
- Taghineghad, V., & Nikpoor, M. (2014). Underground Economy and its causes: a Case Study of Iran. *Journal of Applied Economics Studies in Iran*, 2(8), 53-72. https://aes.basu.ac.ir/article_594.html (In Persian)
- Tahseen, A, Eatzaz, A (2010). The Effect of Corruption and Governance on Tax Revenues. *The Pakistan Development Review*, 49(4), 405-417. <https://ideas.repec.org/a/pid/journal/v49y2010i4p405-417.html>
- Tanzi, V. (1986). The Underground Economy in the United States: Reply to Comments by Feige, Thomas, & Zilberfarb. *eISBN: 9781451930696*.
<https://www.elibrary.imf.org/view/journals/024/1986/004/article-A008-en.xml>

- Tanzi, V., & zee, H. H. (2000). Tax policy for emerging markets: developing countries. *National Tax Journal*, 53(2), 299-322.
<https://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.17310/ntj.2000.2.07>
- Torgler, B., schneider, F. (2007). Shadow economy, tax morale, governance and institutional quality: a panel analysis, *IZA Discussion Paper No. 2563*. CESifo Working Paper Series No. 1923.
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=960012
- Williams, C.C., Schneider, F. (2016). Measuring the global shadow Economy. *ISBN: 9781784717988*.
<https://econpapers.repec.org/bookchap/elgeebook/16551.htm>
- Zarra-Nezhad, M., Ebrahimi, S., & Kiani, P. (2013). The Estimation of Smuggling Goods in Iran Using the MIMIC Approach. *The Journal of Economic Policy*, 5(9) - Serial Number 9, 81-109.
https://ep.yazd.ac.ir/article_216.html?lang=en (In Persian)